

Blå danmarkshistorier – Forløb 1

Forløbsnavn: Søfart, kongemagt og opdagelsesrejser
Varighed: Ca. 10 moduler a 90 minutter
Formål: Det tilstræbes at eleverne opnår en dybdegående overblik- og sammenhængsforståelse for ændringerne i de globale, europæiske og skandinaviske magtforhold i tiden omkring de store opdagelser og hvordan udviklingen i søfarten muliggjorde opdagelserne. Desuden skal eleverne opnå en grundlæggende forståelse for, på hvilke måder og med hvilke motiver, kongemagten i Danmark bidrog til søfartens udvikling og deltagelsen i den europæiske ekspansion. Det er samtidig målet at eleverne, skal trænes i at kunne diskutere og opstille problemstillinger forbundet med kongemagtens rolle og iscenesættelse i 1600-tallets Danmark. Forskellige materialetyper og øvelsesopgaver inddrages undervejs i forløbet.
Faglige mål: <ul style="list-style-type: none">• Redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie• Redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling• Skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer og diskutere periodiseringsprincipper• Reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid samt over mennesket som historieskabt og historieskabende• Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til elevernes/kursisternes egen tid• Formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt• Demonstrere viden om fagets identitet og metoder
Kernestof: <ul style="list-style-type: none">• Hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie fra antikken til i dag• Forandringer i levevilkår, teknologi og produktion gennem tiderne• Kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie• Historiebrug og –formidling
Materialer: Bog: Blå danmarkshistorier; Materiale fra Blå danmarkshistoriers hjemmeside; (https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/blaa-danmarkshistorier/); PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> , CFU: Jens Munk med døden ombord; kahoot.it

Modulrække	Lektie	Formål	Materiale	Sekvenser
1.	Ingen lektie	Give overblik over forløbet. Aktivere elevernes forforståelse. Introducere kildebegrebet og historieteoretiske begreber. Træne analyse af historiebrug.	PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> Remedieringsopgave 6.1 Øvelsesopgave 1.9	Søkonger <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af forløbet (slide 1, 2 3) • Udbyg præsentationen (slide 4-7) inklusiv: Opgave 1.9 – Christian d.4 som nationalhelt: Hvad skete der egentlig ved Kolberger Heide? • Opgaven laves i grupper eller par. Teksterne kan med fordel fordeles til forskellige grupper, hvis man er i tidsnød • Opsummering (slide 8)
2.	s.8-19 (til 1.4) (minus Christian d.4s brev på side 19) i Blå danmarkshistorier	Lære eleverne at arbejde med forskellige kildetyper (i dette tilfælde er det kort).	PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> Blå danmarkshistorier Tjek på lektien 1.1,1.2,1.3,1.4	Opdagelser <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 9) • Kort om opdagelserne. Opsummer opdagelsernes begyndelse og betydning. (slide 10) • Gennemgang af dagens lektie. I plenum. (Slide 11) • Øvelsesopgave: Opgave 1.2: Et kort arbejde (slide 12). Gruppearbejde. Man kan med fordel fordele kortene til forskellige grupper. Grupperne præsenterer kortene og deres besvarelser (slide 13,14,15) • Opsummering (slide 16) <p>(Hvis der er tid i overskud kan man læse Christian d.4s brev på</p>

				side 19 i fællesskab)
3.	s.19-26	Træne kildeanalyse.	<p>PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u></p> <p>Blå danmarkshistorier</p> <p>Tjek på lektien 1.5, 1.6, 1.7</p> <p>Opgave 1.4 – Kongens rejse mod nord</p>	<p>Søkonger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet. (slide 17) • Gennemgang af dagens lektie. I plenum. (slide 18) • Øvelsesopgave: Opgave 1.4 – Kongens rejse mod nord (slide 19 + 20). Opgaven har ikke været lektie, men den er forholdsvis kort, og ikke for kompliceret, så eleverne kan godt nå at læse den i timen, mens de besvarer spørgsmål dertil. • Opsummering (slide 21). Man kan få variationens skyld, udskyde opsummeringen til næste modul.
4.	Ingen lektie	Introducere (eller repetere) remediering. Eleverne bliver historieskabende.	<p>PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser;</u></p> <p>Opgave 1.1 – Kan det nu passe? Tordenskjold og tegneserier</p> <p>Tegneserie-apps/program</p> <p>Div. Hjemmesider om Tordenskjold</p>	<p>Søkonger</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 22) • Kort om Tordenskjold (slide 23). For at give baggrundsviden inden dagens øvelser. • Kort om svenskerkrigene (slide 24). Dette slide kan godt udelades. • Teori om remediering (slide 25). • Remedieringsopgave (slide 26). Eleverne skal lave en tegneserie over Tordenskjolds liv. Det er vigtigt at pointere at det ikke er en øvelse i teknisk kunnen eller æstetisk formåen, men at det er selve remedieringen

				<p>(processen) som er vigtig. Øvelsen kan godt tage længere end beregnet og planlagt. Sæt ca. 45 min af. Hvis man tidligere har trænet remediering med eleverne, produceret tegneserier eller lignede kan man forkortet tid. Man kan også forberede sig med at have fundet tegneserieprogrammer inden modul. Det vil også betyde, at man kan minimere tiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elevpræsentation af remedieringsopgave (slide 27). Det kan godt tage et stykke tid at få alle grupper til at fremlægge. Man kan eventuelt udskyde det til når der er tid. • Opsummering (slide 28). Slidet er uden hjælpe spørgsmål for at aktivere elevernes refleksioner på en anden måde og for at variere. • Hurtig skrivning om danske opdagelsesrejsende (slide 29). Hurtig skrivning skal eleverne gemme og bruge i næste modul.
5.	s.27-31 + øvelsesopgave 1.6 – Ove Gieddes kultur møder + Minde eleverne om at tage hurtigskrivning	Lære det faglige begreb: Kultur møder. Træne fremlæggelser	PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> ; Blå danmarkshistorier Øvelsesopgave 1.6 – Ove Gieddes kultur møder	Opdagelser <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af modulet (slide 30) • Opsummering af hurtig skrivning + kort om danske opdagelsesrejsende (slide 31) • Kort om kultur møder (slide 32) • Gruppearbejde: Ove Gieddes kultur møder, øvelsesopgave 1.6 + fremlæggelse. Sæt ca. 30 min af til gruppearbejde og 20 min. til fremlæggelser i plenum

	fra forrige modul med			<p>(slide 33+34)</p> <ul style="list-style-type: none"> Opsummering(slide 35) <p>(hvis der er tid i overskud kan man læse: Øvelsesopgave 1.5 - Jens Munk: Fanget i isen.) Den skal eleverne arbejde med næste gang.</p>
6.	Ingen lektie	<p>Kende til forskellige fremstillinger (her indgår en dokumentar).</p> <p>Træne at opstille problemstillinger.</p>	<p>PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u></p> <p>Dokumentar om Jens Munk på CFU – Jens Munk med døden ombord.</p> <p>Øvelsesopgave 1.5 - Jens Munk: Fanget i isen.</p>	<p>Opdagelser</p> <ul style="list-style-type: none"> Præsentation af modulet + repetition af opdagelsesrejser fra forrige modul (dels for at skabe forbindelse mellem moduler og dels for at gøre klassen "klar" til Jens Munk (slide 36)) Kort om Jens Munk (slide 37) Dokumentarfilmen: Jens Munk med døden ombord (Filmen varer 39 min.). (slide 38). Filmen handler om mere end om Jens Munk. Filmen findes på CFU: https://absalon.mitcfu.dk/TV0000012621 Besvar spørgsmålene til filmen i plenum efter filmen (eller under): <p>0-1:40: <i>Hvilke nøgleord sættes på renæssancen og 1600-tallet?</i></p> <p>1:40-10:08: <i>Hvad kendetegner Jens Munks familiemæssige baggrund og sociale position?</i></p> <p>10:08-16:17: <i>Hvordan forklarer dokumentaren at Jens Munk stikker til søs?</i></p>

				<p>16:18-29:53: <i>Hvad får vi at vide om Jens Munks videre liv til søs og hans civile og militære virke i samtiden?</i></p> <p>29:54-37:59: <i>Beskriv hvordan rejsen forløber og hvad der bliver Jens Munks eftermæle?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kildeanalyse i par eller grupper. Øvelsesopgave 1.5 - Jens Munk: Fanget i isen. (Hvis ikke man har trænet eleverne i at formulere problemstillinger på baggrund af en kilde, kan man nøjes med at lade eleverne skrive et kort resume eller referat af kilden. Den kan man så bruge til i fællesskab til at få skrevet en problemstilling). (slide 39). Gennemgangen af problemstillingerne skal først finde sted modulet efter (med mindre man har god tid) • Opsummering (slide 40)
7.	s. 31-33 + Øvelsesopgave Opgave 1.1 - Arven efter Columbus?	<p>Forskellige kildetyper. (Kilderne kan læses på originalsprog – engelsk)</p> <p>Eleverne skal reflektere over historiebrug. Eleverne skal lære (introduceres til) begreberne: historieskabt og historieskabende.</p>	<p>PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u></p> <p>Blå danmarkshistorier</p> <p>Tjek på lektien 1.8 – Historiebrug</p> <p>Opgave 1.1 - Arven efter Columbus?</p>	<p>Opdagelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 41) • Problemstillingerne fra sidst (side 42) • Tjek på lektien – opgave 1.8 Historiebrug (slide 43) • Øvelsesopgave 1.1 - Arven efter Columbus? Kilder ligger både oversatte og på originalsprog. Det er oplagt at læse dem på engelsk med klassen (slide 44) Spørgsmål 6 kan man sagtens undlade. • Amerikas opdagelser (slide 45) • Opsummering/Diskussion om historiebrug (dette slide kan sagtens udelades, hvis det skønnes eller hvis tiden fordrer det). (slide 46). Man kan selv komme med mere

				nutidige eksempler, som måske er mere forståelige for eleverne.
8.	Øvelsesopgave 1.7 - Tendenser hos Ludvig Holberg om Ove Giedde og Jens Munk	Opfattende kildeanalyse, hvor eleverne får mulighed for at arbejde i længere tid med en kilde. Eleverne skal få kendskab til fagbegrebet: "Tendenser"	PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> Blå danmarkshistorier Opgave 1.7 - Tendenser hos Ludvig Holberg om Ove Giedde og Jens Munk	Søkonger <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 47) • Kort om handelskompagnier (slide 48) • Kort om tendenser (slide 49+50) • Øvelsesopgave. Kilden er omfattende. (slide 51 +52). Del opgaven op, så den fremstår overskuelig. Start med Ove Giedde) • Opsamling på opgaven. Fokus er på historiebrug. (slide 53) • Opsamling på hele modulet (slide 54).
9.	s. 153-155	Eleverne introduceres til: det "Funktionelle kildebegreb"	PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u> Øvelsesopgave 6.22 - Fremstillinger af Slaget i Køge Bugt 1677	Søkonger <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (slide 55) • Kort om det funktionelle kildebegreb. Det er en del af lektien, men det kan være svært for eleverne at forstå. Så svarene til tjek-på-lektien opgaven (næste slide 57), bliver givet. (slide 56) • Det funktionelle kildebegreb - tjek på lektien (slide 57) • Øvelsesopgave 6.22. Slaget i Køge Bugt 1677. Gruppearbejde. Man kan dele opgaven op, så halvdelen af klassen beskæftiger sig med det første maleri, Claus Mønnichen og den anden halvdel med Neuman. Efterfølgende skal grupperne agere opponenter for

				<p>hinanden (slide 58, 59, 60)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opsummering (slide 61)
10.	Ingen lektie	Opsamling/repetition af hele forløbet/quiz/prøver	<p>PowerPoint: <u>Kongemagt og opdagelsesrejser</u></p> <p>Remedieringopgave 1.2 – Rejsereportage fra de store opdagelser</p>	<p>Søkonger og opdagelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Præsentation af dagens program (62) • Remediering. (Slide 63, som er identisk med slide 25) • Lad eleverne skrive en rejsereportage (individuel). Hvis der er afsat elevtid til historiefaget, kan man lade det indgå som en aflevering. (slide 64) • Quiz (slide 65). Man kan også vælge at lave en prøve over de spørgsmål som er i kahoot'en. Man kan også gennemgå alle tjek-på lektien spørgsmål (de er på slide 11,19,43,57) igen. • Evaluering (slide 66). Dette kan udlades. <p>I dette forløb kan man også samle op på de sekvenser i gennem hele forløbet, som ikke er nået, og som skønnes nødvendige.</p>

Forslag til supplerende materiale:

Film på CFU:

Handel i 1600-tallet & Kongehusets historie <https://absalon.mitcfu.dk/TV0000020002>

Christian den 4, højt at flyve, dybt at falde: <https://absalon.mitcfu.dk/TV0000012582>

Skibet (ca. minuttal: 7.00-11.00): <https://absalon.mitcfu.dk/TV0000013731>

Opgaver på <https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/blaa-danmarkshistorier/>:

Øvelsesopgave 1.3 – Sundtold og passager

Diskussionsopgave 1.2 – Fyrtårne

Informationsøvelse:

Find relevante informationer på nettet om Tordenskjold; Christoffer Columbus; Jens Munk; Vitus Bering eller en helt femte.